І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 147. ЦЕНТІВ 12 CENTS — ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1959 — TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 147. VOL. LXVI.

МЕКДОНАЛД ВИМАГАЄ УРЯДОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В СТРАЙКУ СТАЛЕВАРІВ

Ню Йорк. — Голова спілки Об'єднані Сталевари Америки Дейвід МекДоналд 30-го липня заявив ,що ним очолювана спілка радо привітала б, коли б федеральний уряд вмішався до страйку сталеварів та старався його закінчити. Але не знати, чи цей заклик робітничого провідника матиме негайно якінебудь наслідки тому, що президент Айзенгавер 29-го липня на пресовій конференції заявив, що він не думає вмішуватися до спору в сталевому промислі. 28-го липня голова найбільшої в ЗДА сталевої корпорації „Юнайтед Стейтс Стіл" Роджер Блаф твердив, що ціна на сталь не збільшується, коли при переговорах не діють урядові представники, які, нібито, завжди так ведуть справу, що треба занадто збільшувати платні робіникам, а внаслідок цього пізніше треба збільшати і ціну на сталь, а цього тепер не слід робити, бо воно збільшило б інфляційні тенденції в ЗДА. 30 липня це саме повторив представник 2-ої щодо величини сталевої корпорації „Бетлегем Стіл — Артур Б. Гомер, кажучи, що ціни на сталь не будуть збільшені, якщо не буде натиску з урядового боку, щоб забагато збільшувати заробітні платні сталеварам. Та провідник сталеварів МекДоналд заперечує ці твердження представників сталевих корпорацій, кажучи, що він досі не знає про жадну робітничу умову в сталевому промислі, в якій збільшувано б заробітки під впливом урядових посередників. МекДоналд твердить ,що представники працедавців своїми заявами вже тепер підготовляють грунт під своє бажання збільшити ціну на сталь, хоч прибутки сталевих корпорацій є рекордово високі, як про це вони самі саме тепер повідомили. Представник Сталевої Корпорації ЗДА Блаф казав у своїй заяві, що частину з цих рекордових прибутків треба буде використати на модернізацію праці в цьому промислі. МекДоналд не вірить працедавцям, що вони не будуть пробувати збільшувати ціну на сталь, якщо уряд не буде вмішуватися до страйку. Сталеві корпорації вміють, казав МекДоналд, збільшувати свої прибутки навіть тоді, коли немає урядово дозволеного збільшення на ціну, бо фірми роблять це при допомозі різних „додатків", які деколи виносять аж по 5 долярів від тонни. — Одночасно у Вашингтоні працює секретар праці Джеймс П. Мічелл, який одначе більше цікавиться тим, як в майбутньому не допустити до страйків в сталевому промислі, ніж тим, як саме зліквідувати теперішнє непорозуміння, яке триває вже третій тиждень. Мічелл досліджує факти, які довели до страйку, і ствердив, що після закінчення другої світової війни вже було аж 6 страйків в сталевій продукції. Він натякнув, що, може, треба б окремого закону в цій справі. З заяви Мічелла виходить, що він довго займатиметься цією справою, і не цікавиться теперішнім страйком та не рекомендує Президентові нічого в цій справі, бо це робить директор федеральних посередників Джозеф Ф. Фінеґен.

ТРУМАН РЕКОМЕНДУЄ ТВЕРДІСТЬ І РІШУЧІСТЬ У ВІДНОШЕННІ ДО КОМУНІСТІВ

Кол. президент ЗДА Гаррі С. Труман

Бувший президент З'єдинених Держав Гаррі С. Труман, що в 1945-му році дав історичний наказ вжити атомову зброю у війні з Японією для припинення тієї війни та опісля дав також наказ американським військам для припинення комуністичної агресії в Кореї, виступив тепер публічно з рекомендацією твердої і рішучої політики у відношенні до Совєтського Союзу, зважаючи, що тільки така політика може врятувати світ від большевицької загрози. Свій погляд на актуальні тепер справи американської міжнародної політики висловив Г. С. Труман в синдикованій статті, надрукованій в американській пресі. Труман вважає за помилкове намагання уряду ЗДА злагіднити міжнародне положення удобрюванням Кремля чи спробами дістатись понад його голову до населення Совєтського Союзу, яке знає і робить тільки те, що йому диктує Кремль, отже є в повній ігноранції щодо положення і намірів як Америки, так і цілого вільного світу.. „Безупинний натиск Кремлю на вільний світ може бути припинений тільки постійною і твердою р і ш у ч і с т ю" — твердить Труман, гостро критикуючи всіляких дипломатів - аматорів, що не мають поняття про большевиків і їх тактику, але вважають себе за компетентних впливати на формування а м е р и канської політики та бігають до Москви на відвідини і опісля самі поширюють підшептану їм совєтську пропаганду. „В теперішній вибуховій ситуації між вільним і комуністами поневоленим світом, небезпека непорозумінь, викликаних публічними заявами видатних американців, вимагає припинення такої акції" — твердить Труман, пригадуючи Акт Лоґана, що забороняє американцям формальні че неформальні неавторизовані переговори американців з чужими урядами. У зв'язку з цим, Труман лагідно, але рішучо скритикував колишнього нюйоркського губернатора Гаррімана за його поведінку під час після відвідин в Совєтському Союзі, натомість висловив всілякі надії на покликання колишнього американського амбасадора в Москві, Чарлза Волена на дорадника державного департаменту в совєтських справах.

НІКСОН НА СИБІРІ

Під час свого перебування у Свердловську віце-президент ЗДА Ричард М. Ніксон відбув низку зустрічей з населенням. На фото: Ніксон розмовляє із малим совєтським хлопцем.

НІКСОН НАТЯКАЄ НА МОЖЛИВІСТЬ ВІДВІДИН ХРУЩОВА В АМЕРИЦІ

Свердловськ, СССР. — Віце-президент Ричард М. Ніксон, що продовжує свої відвідини совєтських промислових міст за Уралом, під час промови на обіді в гірничому місті Дехтярськ заявив, що його відвідини в Совєтському Союзі „можуть бути першим кроком, після якого наступлять інші, для збільшення зв'язків між провідниками і народами наших країн". Цю заяву американська преса тепер широко інтерпретує, як натяк на можливість відвідин Хрущова в Америці і президента Айзенгавера в Совєтському Союзі та що Ніксон персонально мав би одобрювати такі відвідини. Тим часом Ніксон продовжує оглядини совєтських міст та свої зустрічі з людьми, виступаючи на всіляких зібраннях та дипломатично відповідаючи на безліч всіляких запитів. Відвідини Ніксона є великою сенсацією серед населення міст, які він відвідує і американські кореспонденти звертають увагу, що не зважаючи на деякі виразно зорганізовані виступи підставлених совєтських аґентів, що ставили Ніксонові запити в справі американської „аґресії" і подібне, підсовєтське населення дальше вітає американського гостя з нескриваним ентузіязмом. Промовляючи в Дехтярську, Ніксон дальше заявив, що під час своєї поїздки по Совєтському Союзі він постійно чує від совєтських лідерів і від народу запевнення про бажання миру. „Я можу вас запевнити — твердив Ніксон — що нічого іншого, як миру бажає собі наш уряд, наш президент і наш нарід. Коли ж мова про наш уряд, то ми абсолютно нічого не хочемо від Совєтського Союзу. Ми не хочемо його території — ані одної п'яди землі". Тим часом прийшло до поважних труднощів у радіопередачі вісток про відвідини Ніксона двома великими американськими радіовими аґенціями. У зв'язку з закидами Хрущова, що ці аґенції подали неточний переклад його тверджень в розмові з Ніксоном, совєтське міністерство закордонних справ припинило на кілька годин передачі двох кореспондентів тих аґенцій. Коли ж пізніше їм дозволено передати їхні вістки, вони вже самі від того відмовились „з принципових причин", відкинувши раніше обвинувачення Хрущова. Перед своїм поворотом Ніксон ще матиме з Хрущовим розмову та виступить у совєтській телевізії. В поворотній дорозі до Америки він ще відвідає Польщу та зупиниться там кілька днів. Разом з Ніксоном відбуває американську поїздку доброї волі також його дружина, роздаючи дітям солодощі.

Президент є пра-пра-правнуком вояка революційної армії 1776 року

Ню Йорк. — В 1945 році президент Айзенгавер став членом організації Сини Американської Революції на тій основі, що він є нащадком Джана Пітера Айзенгавера з Пенсилвенії, який в 1776 році постачав харчі для колоніяльного війська, яке стояло у Велі Фордж. До цього товариства може належати кожний, хто походить від особи, цивільної чи військової, яка помагала американцям під час американської революції. Тоді генеалог того товариства Росс К. Кук із Вашингтону почав робити розшуки і винайшов, що пра-пра-прадід по маминій лінії президента Айзенгавера Джан Матер був вояком у відділі капітана Албрайта Деблїна і брав участь в битві на Лонг Айленді в 1776 році, коли мав 76 років. І інші документи показують, що він служив при війську ще в 1781 і 1782 роках. Правнучка цього Джана Матера Ребекка вийшла заміж за Джекоба Фредеріка Айзенгавера.

150,000 робітників парадуватимуть в Ню Йорку в „Дні Праці"

Ню Йорк. — Голова Центральної Робітничої Ради в Ню Йорку Ґаррі Ван Арсдейл повідомив, що цього року зорганізоване вільне робітництво цього міста в „Дні Праці" 7-го вересня влаштує величаву параду по 5-ій Евню, в якій братиме участь 150,000 робітників, і яка буде найбільшою парадою - маніфестацією в цьому місті. Остання подібна парада була 20 років тому в 1939 році, і тоді парадувало 125,000 робітників. Вже тепер роблять підготовку до цієї паради і винайняли 250 дощок на оголошення в районі Ню Йорку. Гаслом цієї величавої паради має бути: „Сильне вільне робітництво, означає сильну Америку". До робітничої Ради в Ню Йорку належить 1,000 місцевих робітничих спілок. Кошти паради мають винести коло 500,000 долярів. Марш відбуватиметься по 5-ій Евню від 24-ої до 60-ої вулиці, а дефіляда відбудеться перед трибуною при Публічній Бібліотеці при 41-ій вул.

Комуністична партія програла апеляцію і мусить реєструвати своїх членів як аґентів Москви

Вашингтон. — Апеляційний Сук ЗДА вирішив 30-го липня, що Комуністична партія ЗДА мусить реєструватися в уряді згідно з законом про контролю над підривними організаціями з 1950 року. Департамент справедливости вже 9 років хоче скористати з цього закону, але комуністи постійно апелюють і досі вигравали апеляції в нижчих інстанціях. Крім реєстрації комуністичні члени цієї партії не матимуть права діставати пашпорти на виїзд за кордон ані законно не зможуть діставати працю в урядових або оборонних аґенціях. Якщо партія не зареєструється то всі її члени зможуть бути покарані карою тюрми до 5-ох років і грівною до 10,000 долярів, або обома карами одночасно. За відкинення апеляції комуністів висловилися два судді, а один був проти. Апеляцію відкинули тому, бо Комуністична партія є під впливом і наказами комуністів у Москві; вона є членом інтернаціоналу, а противників Москви викидають з партії за опозицію, бо партійний провід виконує накази комуністичної централі в Москві. Адвокат партії — Джосеф Форер із Вашингтону заявив, що це рішення Апеляційного Суду ЗДА він заскаржить до Найвищого Суду ЗДА. Він може це зробити впродовж 90-ох днів від видання апеляційного вироку. Закон про контролю над підривними організаціями наказує, щоб партія реєструвала в урядових аґенціях всіх своїх членів і подавала їхні адреси. Акщо партія цього не зробить, то кожний член мусить сам себе зареєструвати як аґент СССР.

Індійський уряд плянує розв'язати комуністичне правління в країні Кераля

Ню Делі. — З достовірних джерел повідомляють, що індійський уряд завершив підготову для формального розв'язання комуністичного правління в стейті Кераля, де внаслідок приходу комуністів до влади тривають уже сьомий тиждень безупинні заворушення і демонстрації. Над ситуацією в цій південній індійській країні радив індійський уряд на протязі двох останніх днів, шукаючи способу знайти конституційну можливість для усунення теперішнього комуністичного правління. Водночас із цим повідомляють, що індійський президент Раєндра Прасад мав підписати уже проклямацію про розв'язання комуністичного правління в країні Кераля. В проклямації постановлено, що екзекутивну владу в цій країні перейме президент Індії, а законодатну владу — центральний індійський парлямент. Офіційного повідомлення в цій справі досі ще не опубліковано, як думають в політичних колах тому, що індійський уряд вичікує на формальне доручення урядових рішень в цій справі правлінню країни Кераля, осідок якого находиться у Трівандрум. Прийшли до влади комуністи в Кералі ще в 1957 році. Своєю поведінкою вони викликали активний спротив серед населення, яке почало організуватися в опозиційних партіях і вимагати все наполегливіше, щоб комуністичне правління уступило і щоб були розписані нові вибори. У відповідь на це комуністи посилили свій поліційний режим в країні, що з черги привело до заворушень і демонстрацій, під час яких згинуло досі 15 осіб. Після розв'язання комуністичного правління центральним індійським урядом нові вибори мали б відбутися до шести місяців.

Комуністичні ворохобники заатакували прикордонну станицю в Ляосі

Сайгон, Вєтнам. — В буддистському королівстві Ляос почалися заплянозані на широку скалю комуністичні акції, спрямовані на викликання неспокою і тривоги в цій країні. Згідно з повідомленням ляоського уряду, банди комуністичних повстанців заатакували ляоські прикордонні станиці в провінції Самнева в північному Ляосі і загрожують своєю акцією безпеці королівства. Губернатор Самневи доручив перевести евакуацію цивільного населення загроженої области. Напасники мали б бути частиною колишньої повстанської комуністичної групи Патет Ляо, посиленої тепер комуністичними офіцерами з комуністичного Північного Вєтнаму. Відновлена і переорганізована група Патет Ляо, що визначає „Вільний Ляос", є бойовим комуністичним з'єднанням вишколеним з допомогою комуністичного провідника Вєтнаму Го Чі Мінга. Нараховує вона під теперішню пору яких 1.000 повстанців. Ця комуністична організація має серед населення Ляосу досить багато симпатиків й у зв'язку із атакою її з'єднань на провінцію Самневу в Ляосі переведено їх ув'язнення і придержання в таборах відокремлення. Урядові війська Ляосу втримують контролю в своїх руках, але офіційні кола побоюються, що комуністи заатакують найближчим часом теж центральні і південні провінції Ляосу. Комуністичні атаки на Самневу тривають уже майже цілий тиждень. Офіційних повідомлень про втрати в цих боях досі ще не було.

Кріп міністрів радитимуть у Женеві теж експерти чотирьох великодержав

Женева. — Міністри чотирьох великодержав вирішили під час своєї зустрічі відбутої в четвер дня 30 липня, встановити окремий комітет експертів, які мали б далі радити над деякими меншої ваги проблемами зв'язаними з розв'язкою справи Берліну. Цей комітет зійдеться вже найближчими днями для обміркування деяких технічних питань. Представник совєтської делеґації заявив, що завданням цього комітету має бути „випрацювання загальної формули", яка б допомогла знайти базу для евентуального приспішення вирішення справ Берліну. Постановлено створити такий комітет під час понад тригодинної приватної зустрічі міністрів закордонних справ, що відбулася у віллі французької делеґації. Речники обидвох сторін, західньої і совєтської, заявили після відбуття цієї зустрічі, що можливість порозуміння така ж далека, як була досі на протязі дев'яти тижнів тривання конференції. Не зважаючи на цю заяву, репрезентанти Німеччини, міністер закордонних справ якої не брав участи в цій „приватній зустрічі" міністрів закордонних справ, побоюються, що західні великодержави готові іти на якісь нові уступки і концесії Совєтам. Речник американської делеґації Ендрю Г. Бердінґ ствердив, що встановлено вищезгаданий комітет експертів виключно з метою приспішення праць конференції, яка мала б закінчитися в середу дня 5 серпня ц. р. Як виходить із заяви Гердінґа і заяви речника совєтської делеґації Міхаїла А. Харламова справа закінчення конференції дефінітивно ще не вирішена. Громико, кажуть, волів би, щоб її продовжувати, або відкласти до пізнішого реченця. Певне тільки одне, що Гертер мусітиме від'їхати з Женеви вже в четвер 6 серпня, без огляду на те, чи конференція знайде якусь розв'язку справи Берліну чи ні.

Приготовляють кандидатури Рокефеллера і Кеннеді на 1960-ий рік

Ню Йорк. — До виборів ще 15 місяців, але вже тепер деякі групи підготовляються до виборів своїх кандидатів. І так стейтовий голова республіканської організації в Ню Йорку Джадсон Моргавз вже зорганізував малу групу людей коло себе, яка працює в користь кандидатури губернатора Нелсона Рокефеллера, бо гадає, що він буде сильнішим кандидатом як віце-президент Ричард М. Ніксон. Хоч тепер під час гостини Ніксона в СССР дехто гадає, що шанси Ніксона зросли, бо він вміло давав собі раду з атаками на нього Нікіти Хрущова. Моргваз гадає, що Рокефеллер може здобути стейти північно - східні, промислові середнього заходу і західні стейти над Пацифіком. Навіть для демократів і безпартійних Рокефеллер є приємніший, як Ніксон. Між демократами йде підготовча праця в користь кандидатури сенатора Джана Ф. Кеннеді. В конектикаті стейтовий комітет вирішив одноголосно підтримувати як кандидата на президента сен. Кеннеді. Це сталося після розмови губернатора Коннектикату Рібікофа з сен. Кеннеді минулого тижня, і тоді Рібікоф рішився підтримувати массачусетського сенатора. Рібікоф підтримував сен. Кеннеді на Конвенції в 1956 році.

Троє учасників комуністичного фестивалю втекли і просять права азилю в Австрії

Відень. — Віденська поліція сповістила, що троє офіційних делеґатів на комуністичний „Міжнародний Фестиваль Молоді" у Відні втекли від своїх делеґацій і звернулися до австрійського уряду з проханням дати їм право азилю в Австрії. Всі вони походять з країн поза „залізною занавісою". Між ними одна дівчина з Мадярщини, один хлопець із Східньої Німеччини й один із Чехословаччини. У Відні думають, що таких втікачів буде більше, або й навіть, що їх уже є більше, але про це ще офіційно не подають. Водночас із цим віденська поліція сповістила, що цими днями перейшли до Австрії два чехословацькі вояки в одностроях і в повному вояцькому виряді, які теж попросили про право азилю. Фестивальні урочистості у Відні зближаються до кінця. Останніми днями там відбуваються масові дискусійні виступи, під час яких комуністичні учені виголошують тенденційні, здебільша протиамериканські доповіді. Під час одної із таких доповідей, що її виголосив совєтський професор Віноґрадов на тему „Атомова енерґія сьогодні і завтра", виступили теж два американці, які під загальне схвалення присутніх довели слухачам, що доповідь Віноґрадова була цілком тенденційна, ненаукова і що його інсинуації про неприділяння Америкою уваги мирному використанню атомової енерґії не відповідають правді.

Гаммершилд виїхав до Парижу для розмов з Де Ґолем

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — В четвер дня 30 липня ц.р. генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд виїхав до Парижу, де він відбуде свою першу зустріч з французьким президентом Шарлем де Ґолем. В політичних колах думають, що темою розмов Гаммершилда з де Ґолем буде справа Альжиру і що генеральний секретар ОН заявить де Ґолеві, що Об'єднані Нації будуть підтримувати на своїй найближчій сесії справу незалежности Альжиру, якщо перед тим в цій справі не дійде до порозуміння між Францією і Альжиром. Дехто ж висловлює здогад, що Гаммершил буде переконувати де Ґоля про конечність участи Об'єднаних Націй у розгляді і вирішуванні міжнародних проблем, включно із такими, як справа Берліну. У Франції ставляться до Гаммершилда досить холодно з огляду на його неприхильне до Франції становище під час Суезької кризи.

Сен. Нюберґер підтримує Стівенсона

Вашингтон. — Сенатор Ричард Л. Нюберґер з Ореґону заявив у своїй промові в Сенаті, що він в 1960 році підтримуватиме кандидатуру Адлея Е. Стівенсона, як це він робив в 1952 і 1956 роках. „Для мене, казав сенатор, Адлей Стівенсон є відображенням в нашій добі того інтелектуального роду державного діяча, якими були Джефферсон, Вудро Вилсон і Френклін Д. Рузвелт". — Стівенсон перебуває тепер у Фльоренції в Італії, і він там заявив, що не хоче кандидувати по раз третій на президента, і що „сподівається, що його приятелі в Ореґоні не зроблять йому клопоту і не будуть ставити його в клопітливе становище, зголошуючи його кандидатуру.

В АМЕРИЦІ

● **Президет Айзенгавер** заявив на пресовій конференції, що по закінченні президентури він буде подорожувати. Він уже тепер має багато запрошень від приватних та урядових осіб відвідати їх і він це зробить. Президент згадав, між іншим, держави Латинської Америки і Далекий Схід, де він ще ніколи не був.

●**Поліцист Джек Мюллер** в Шикаґо устійнив своєрідний рекорд: причепив „тикет" на лімузину мейора міста Ричарда Дж. Дейлі, який поставив її перед будинком міської управи в недозволеному місці.

● **Уряд Здоров'я повідомляє,** що в 1958 році в ЗДА померло 113,000 дітей у віці нижчому від одного року, що становило 26.9 на кожну тисячку живонароджених. В 1957 році на 1,000 дітей віком до одного року померло 26.4, а в 1956 році — 26.1. В 1957 і 1958 роках більше дітей померло внаслідок інфлюенци.

● **Загальна вартість надвишки** рільничих продуктів з урожаїв останніх років становить 9 більйонів долярів. Натомість магазинів, де зберігається ця надвишка від 1950 року збільшилося на 250%.

чард С. Пейн заявив, що 10% у-
чард С. Пейн аявив, що 10% умовонедорозвинених людей є ненормальними тому, що дістали в спадщину від своїх батьків схильність до патологічних змін в своїм мозку.

● **Ворожбит Джек Ричард Мосс помилився,** коли заявив, Билові Медисонові в Сан Антоніо, Тексас, що він є „легкодушним птахом". В особі Медисона ворожбит не пізнав детектива, який прийшов заарештувати його за недозволене ворожбицтво.

У СВІТІ

● **Вночі 29-го липня у Відні,** поблизу площі, де відбувається 7-ий комуністичний фестиваль молоді, відбулася сутичка між учасниками фестивалю й антикомуністичною молоддю. В бійці взяло участь кілька сот осіб а виникла вона після того, як в середину комуністичного зібрання в'їхало авто з голосниками і почало проголошувати антикомуністичні гасла і заклики. Порядок встановила щойно поліція, яка взяла в оборону залогу авта.

● **Прем'єр Іраку Абдуль Карім Кассім** наатаврував офіційно іракських комуністів за намагання викликати організовані бунти по всіх більших містах Іраку в дні 14-го липня ц. р., значить в річницю повстання в Кіркудк, що є річницею минулорічної революції, внаслідок якої зліквідовано в Іраку монархію. Водночас із цим уряд розв'язав комуністичну міліцію, організовану у окремих з'єднаннях Збройних сил народного спротиву. Пляновані на вищезгаданий день комуністичні бунти ударемнила іракська армія.

● **Ліґа товариств Червоного Хреста,** що її осідком є Женева, звернулася до своїх членів із закликом започаткувати допомогову акцію в користь жертв великої повені в Пакістані, внаслідок якої майже 5 мільйонів людей олишилися без даху над головою.

● **Українці Вашингтону** так само, як українські громади в інших містах ЗДА, відзначили окремим святкуванням встановлений Конґресом і проголошений Президентом ЗДА „Тиждень Поневолених Націй". За ініціятивою Об'єднання Українців Вашингтону під час Богослужень були прочитані відповідні молитви і парохи тих церков виголосили стосовні до ваги цієї події проповіді.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КІНЕЦЬ БЕЗУСПІШНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністри закордонних справ чотирьох великодержав, що десять тижнів сиділи й говорили за круглим столом у Женеві, рішили закінчити ці розмови в найближчу середу, без уваги на їх кінцевий результат. Темою розмов було намагання знайти якийсь вихід із створеної совєтськими погрозами складної ситуації в Берліні. Щонайменше це було формальною темою розмов, бо причиною їх була не Берлінська криза сама по собі, а виразне намагання Хрущова добитися зустрічі з президентом Айзенгавером, англійським прем'єром Мекмілленом та французьким президентом де Ґолем. Очевидно, що в таких обставинах конференція в Женеві не могла мати жадного успіху. А втім, не тільки ця конференція, але взагалі жадна конференція з представниками совєтської диктатури не може мати ніякого успіху для будь-кого, крім самої Москви. Женевська конференція тільки потверджує сказане про Америку: що вона ще не програла жадної війни і ще не виграла жадної конференції.

Проте, власне Америка — як це при кожній нагоді заявляють її найвищі представники — завжди готова на переговори в переконанні, що поки гомонять слова, доти мовчать гармати. Мовчанка гармат, отже мир, є головною ціллю американської політики, і тому можна з певністю передбачати, що, без уваги на те, який буде кінець Женевської конференції, не є вона останньою.

Тим часом у дипломатичних колах висловлюється побоювання, що Москва, не добившися згоди на „зустріч на вершинах" через конференцію в Женеві, може тепер в тій самій цілі застосувати іншу тактику і ще більше загострити кризу в Берліні, щоб добитися такої зустрічі, що стала метою політики Хрущова, від якої він навряд чи відступить. Про таку зустріч була мова і в розмові Хрущова з віце-президентом Ніксоном, а також після того Хрущов, промовляючи в Дніпропетровському, вважав за відповідне заявити, що вже „найвищий час" на цю „зустріч на вершинах", бо — мовляв — тільки голови великодержав можуть знайти вихід з теперішньої кризи. Але з тих осіб, з якими Хрущов хотів би зустрітись, тільки англійський прем'єр Мекміллен має власні, мабуть, внутрішньополітичні причини погоджуватись на зустріч, натомість президент Айзенгавер і де Ґоль не виявляють до такої зустрічі найменшої охоти, а конференція в Женеві їм цієї охоти ані трохи не додала. В такій ситуації наради в Женеві все ж таки мали якийсь успіх, бодай в тому, що не принесли жадного успіху не тільки західнім, але і їхньому совєтському партнерові.

СВОЄЧАСНЕ ПЛЯНУВАННЯ

Українцям і їх вдачі можна робити різні закиди, але не щодо браку фантазії. Шкода тільки, що наша фантазія не завжди творча, причиною чого є те, що ми не вміємо своєчасно плянувати і не завжди маємо досить енергії і завзяття, щоб наші пляни успішно виконувати. Тим часом, від добре обдуманих і приготованих плянів у великій мірі залежить наш проґрес. Недарма уряди майже всіх країн творять спеціяльні плянувальні комісії з найкращих спеціялістів і фахівців. Тепер бо життя занадто скомпліковане, щоб можна було імпровізувати і імпровізаціями добиватися успіхів.

Перед нашою громадою стоїть кілька важливих проблем, що саме такого дбайливого і своєчасного плянування вимагають. Назвімо, для прикладу, тільки деякі з них:

У 1961-му році припадає 100-річчя з дня смерти Тараса Шевченка. Ці роковини дають нагоду не тільки для їх відповідного відзначення, але в першу чергу для популяризації ідей Шевченка. Від березня 1961-го року відділяє нас уже заледве півтора року, отже найвища пора не тільки плянувати, але й розпочинати конкретну підготову для відзначення цих роковин? В Конґресі є резолюція в справі побудови пам'ятника Шевченкові в столиці. Згідно з останніми інформаціями, ця резолюція може в кожній хвилині стати законом. Але цей закон може нас заскочити не менше, як резолюція про Тиждень Поневолених Націй. До речі, чи думає в нас хто про те, як і що нам робити, щоб цей Тиждень найкраще використати для української справи в наступних роках? Або: Шостий Конґрес Українців Канади схвалив недавно резолюцію, рекомендуючи Комітетові Українців Канади порозумітися з нашим УККомітетом в справі скликання Світового Конґресу Вільних Українців. Ну й що? — спитаймо коротко, рахуючись із скупістю місця в газеті. Такий запит „ну і що?" можна б у нас поставити у зв'язку чи не з кожним нашим задумом, кожним нашим навіть найбільшим обов'язком. Отже, мусимо навчитися своєчасно плянувати, навчитися видобувати з себе енерґію, щоб пляни виконувати. Тоді і засоби скоріше знайдуться, і успіх буде більший.

„БІЛА ФЛЬОТИЛІЯ"

Перша американська „біла фльотилія" вирушила була на моря й океани ще до першої світової війни. Тодішній президент ЗДА Теодор Рузвелт вислав фльотилію, щоб показати перед цілим світом силу Америки. Незабаром, треба сподіватися, знову вийде на моря й океани американська „біла фльотилія". Але її ціллю вже не буде показ потужности Америки, бо в цьому вже ніхто не сумнівається. Завдання нової „білої фльотилії" буде ще важливіше — гуманітарне.

У Сенаті саме ведеться підготова для проведення ухвали про створення Міжнародного Інституту Медичних Дослідів. У пляні цієї ухвали є відрядження двох груп кораблів, що мають нести харчову, лікарську і вишкільну допомогу людям на різних континентах. За пропозицією Лістера Гіла, Гомфрі й інших сенаторів, кожна група складатиметься з корабля-лікарні приблизно на 800 ліжок, двох кораблів із постачальними матеріялами та харчами і одного корабля-електрівні. Така фльотилія при потребі (землетрус, ураґан, голод та ін.) зможе дати приміщення тисячі хворих, забезпечити електричною енерґією середньої величини місто і прохарчувати протягом тижня півмільйона населення.

Кошти одної такої фльотилії обраховано на 15 мільйонів долярів річно. Але її значення, практичне й пропаґандивне, далеко вище, ніж по-тана сума. Як висловився сенатор Гомфрі, така фльотилія, виконуючи ролю сестри милосердя і кухні, матиме для З'єдинених Держав більше пропаґандивне значення, як американське радіовисилання протягом десятьох років. Це буде справжня американська допоміжна рука, акт приязни і любови до ближнього.

„Біла фльотилія" обслуговуватиме головно прибережні райони Азії й Африки. Її місія плянується на півтора року, а використані будуть ті кораблі, які під цю пору не мають призначення.

Ця нова акція Америки — новий шляхетний чин, яким вона вже не раз дала доказ свого гуманітаризму і готовости принести допомогу тим, хто її потребує. Ця акція здобуде для З'єдинених Держав Америки не лише признання, але й любов народів.

Акцію „біла фльотилія" вестимуть частинно американський уряд, а частинно громадські і приватні добродійні організації. В рамах цих організацій працює і наш Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, який, хоч і не має змоги включитись фінансово у цю велику акцію, все ж дає її свою моральну підтримку. Українська громада у ЗДА своєю підримкою ЗУАДК'ові бере участь у цій великій справі для добра всього людства і для кращого співжиття всіх народів.

Т.

ПІКЛУВАННЯ ПРО СТАРШИХ ВІКОМ

По всьому світі люди живуть тепер довше завдяки успіхам науки та медичної обслуги.

У З'єдинених Державах хлопець, народжений у 1900 році, мав надію прожити тільки 48 років; народжений у 1956 році, він може дожити до 65 років. Пересічний вік американської жінки за той самий період збільшився з 51 до 74 років. В Англії, Голляндії, Новій Зеляндії, Норвеґії та Швеції пересічний вік — принаймні для жінок — також значно перевищив біблійний вік у сімдесят років.

Внаслідок цього збільшилась пропорція старших людей серед людности Західньої Европи та Північної Америки. Учені визначили, що за двадцять років особи віком понад 60 років становитимуть майже третину виборчої сили в Швеції та Великій Британії.

У зв'язку з тим, що все більше й більше людей доживають до 70 та 80 років, багато уваги приділяють тепер питанню, як забезпечити старших громадян приємним оточенням, відповідною діяльністю, можливістю бути корисними. Деякі люди залишаються працездатними навіть у глибокій старості. Але задовго перед тим, як людина досягне 80 років, вона переходить у категорію старих внаслідок встановленого стандарту для виходу на пенсію або старечу допомогу.

У З'єдинених Державах, Британії, Бельгії, Австралії, Чехо-Словаччині, Данії, Фінляндії та Швайцарії старечий вік починається від 65 років. У Швеції — від 67. У Канаді, Ірляндії й Норвеґії — від 70. Франція та Нова Зеляндія встановили 60 років, як вік для виходу на пенсію, а Арґентина навіть 56.

У багатьох країнах намагаються забезпечити старших людей всім необхідним. Протягом останніх десятьох років у Японії приділено чимало домів, пристосованих для старших людей. Один з них в Атамі, курорті, знаменитому своїми теплими джерелами, пристосований на 900 осіб.

У Данії в центрі столиці засновано спеціяльне „Місто Старих Людей". Маґістрат забезпечує своїм старшим громадянам всю потрібну обслугу і дає їм змогу бути активними, якщо вони того бажають. Резиденти можуть жити в комфортабельних мешканнях за дуже невисоку плату. Медичні сестри відвідують їх щодня.

У З'єдинених Державах також є місцевості, призначені для життя старих людей. Одне таке місто тепер будується біля Понта Ґорда на березі моря у Флориді, де має розміститися близько 300,000 осіб. Це буде одне з найбільших подібних міст у цілому світі.

Американська Рада

ДНІПРОВЕ ПЛЕСО...

Дніпрове плесо тихе й синє.
Далеко чути кожен звук...
Ось на човні копицю сіна
Везуть із тогобічних лук.

І рівномірно плещуть весла.
І жабка кумканням зайшлась...
Та що це? Музику донесла
Чутлива тиша звідкілясь.

Так несподівано в цій тиші
Вона гримить віддалеки, —
Ось ближче й ближче та
ґучніше
Над гладдю синьої ріки.

І все прокинулось, розквітло,
Все заблищало навкруги —
І пароплав залитий світлом
Пройшов повз наші береги.

НАТАЛЯ ЗАБІЛА

ЯК НАСПРАВДІ ВОНИ ЖИВУТЬ

На совєтській виставці в Ню Йорку, поруч з іншими реклямованими „досягненнями" совєтського режиму в різних ділянках життя, показані фото-макети колгоспу „Україна" Городоцького району, Хмельницької области. На них представлені сцени з „радісного", „культурного" і „достатнього" життя українських селян із цього колгоспу, їхній клюб, бібліотека, друкарня, дитячий садок, лікарня, корівник та ін. Київська „Літературна Газета" надрукувала з приводу цієї совєтської „показухи" окрему статтю п. н. „Так ми живемо", яка закінчується словами „хай дивляться американці, як ми живемо".

Американці й не-американці оглядали цю совєтську показуху і кивали головами, не завжди довіряючи пропаґандивним совєтським фотографіям. Ще з більшим недовір'ям згадували вони показану їм пропаґанду після того, як той чи другий переглянув у нюйоркській совєтській книгарні декілька чисел київського гумористичного журналу „Перець", що єдиний з-поміж усієї підсовєтської української преси подає, мабуть, чи не найвірніші дані й інформації про совєтську дійсність.

Коли вірити совєтському фото, то клюб в потьомкінському колгоспі „Україна" справді таки гарний: з просторим ґанком на високих колонах, з широкими ясними вікнами, з чудовою 12-тисячною бібліотекою. Але ж водночас із цим капосний київський „Перець" у числі 10 за травень 1959 року подає детальний опис іншого колгоспного клюбу, що існує в колгоспі села Вільшана. „Не можна сказати, що у Вільшаній (Дворічанського району на Харківщині), — пише в згаданому числі „Перця" якась Н. Бугайова, — клюбу немає. Клюб там є. І найцікавіше в тому вогнищі культури знаєте що? Гадаєте, вистави, лекції, танці? Ні, нічого схожого! Найцікавіша у тому клюбі стеля. На неї люди найбільше дивляться. Хай найновіше, найцікавіше кіно показують, хай найкращий артист найкращу пісню співає — глядачі кожної хвилини на стелю поглядають, чи не потріскує, чи не збирається впасти на голови... А клюб новий у тому селі будується. П'ятий рік росте і вирости не може... Грошей багато витрачено, стіни змуровано, а до стелі діло ніяк не дійде".

Прочитавши таке в „Перці", читач покиває головою і знову ж віри не йме; може не скрізь і не з усім воно так? Але ж листкує „Перця" далі і на сторінці 9-ій цього ж числа зустрічає нарікання на порядки в Ржищівському районі, Київської области, зокрема, на те, що й досі там не збудовано такі доконечні для колгоспів споруди, як пункти здавання молока. „Колгоспниchки з Великих Прицьок, Ржищівського району, Київської области, запитують, — надруковано в „Перці" — коли в їхньому селі буде пристойний молокопункт. Як не дивно, а там людям чиста мука з молоком. Колгоспи „Комуніст", „Україна" та „Комунар" і жителі чотирьох сіл здають щодня державі 7-8 тисяч літрів молока. А приймають це молоко у маленькій комірчині. Там дуже тісно й брудно. Минулого року почали будувати приміщення для приймального молокопункту. Вивели стіни, та й зупинилися..."

Прочитавши такий неподобний „наклеп" на совєтські порядки в „Перці", читач спересердя починає переглядати чергове число цього журналу, одинадцяте, з червня ц. р. На другій сторінці в ньому чудова ілюстрація: будинок колгоспної бібліотеки із забитими дошками дверима. Під будинком стоїть якийсь „зав" і турбується, що, мовляв, „доведеться дошки міняти, бо ці вже погнили". Як іде і яка культурна робота в цих підсовєтських не тільки колгоспних, але й заводських клюбах кипить, про це дізнається читач, перегорнувши дальших чотири сторінки „Перця" і натрапивши на допис з Кіровоградської области про демонстрування нових кінокартин у заводських клюбах. „У нас в Олександрівці, — написано в цьому листі, підписаному 10 особами — є цукровий завод. А при заводі — клюб на 350 місць. Є ще в селищі районний Будинок культури, але він на 100 місць менший від заводського. І от що виходить: біля Будинку культури у день, коли демонструється кінокартина, завжди стоїть великий натовп, бо далеко не всі мають змогу потрапити до маленького залу. А в заводському клюбі порожньо. Не дають сюди кінопрокатники нових фільмів. Попросили ми обласне правління культури, щоб і в нашому робітничому клюбі демонстрували нові картини. А нам з области пояснили, що цього робити арифметично не вигідно".

Прочитавши таке, читач вже цілком таки розгубився і хотів був на ввесь голос лаяти впорядників совєтської виставки з їх „показовим" колгоспом „Україна". Але знайомий підсунув йому чергове, 12-те число „Перця" теж із червня 1959 року з такою інтересною „хронікою" з ділянки славетного підсовєтського будівництва:

„Цікаву археологічну знахідку виявили недавно в Криму на станції Камиш-Бурун начальник відділу капітального будівництва залізорудного комбінату т. Ловчиков та головний інженер т. Радкевич. Вони натрапили на стіни незакінченого двоповерхового будинку, що вже майже вросли в землю. Детальні дослідження показали, що це стіни бані для робітників станції, яку відділ капітального будівництва, очолюваний т. Ловчиковим, повинен був здати в експлуатацію ще восени минулого року.

„Закладено фундаменти під гранітний обеліск, що його буде споруджено на магістральному шляху Лубни-Оржиця, біля греблі, де щодня грузнуть автомобілі і вози. На камені буде викарбовано: „На цьому місці має відбутися історична нарада керівників Лазірківського, Лубенського та Оржицького районів, Полтавської области, на якій вирішуватимуться питання п'ятнадцятирічної давности: кому будувати міст через річку Сліпорід?"

Змовчав читач, прочитавши таке „неподобіє", але тут же взявся за 13-те число „Перця", сподіваючись, що може в ньому знайде щось відрадніше. Але й у цьому ж числі натрапив зразу таки, на другій сторінці, на статтейку „Ледачий камінь" — про будівництво шляхів на Криворіжчині. „Ні, гріх казати, — пишеться там, — що дорожньо-мостовий трест Криворізького Міськкомунгоспу так-таки нічого не робить. Дещо він робить. Та ще як! Ось, приміром, узявся цей трест забрукувати вулиці залізничного селища Довгинцеве-Сортувальне. Гаряче взявся. Понатягав туди техніки, понавозив матеріялів різних, набрався духу і аж... півкілометра дороги забрукував. Потім вирішив перепочити. А як перепочив, то знову духу набрався і ... втік, залишивши за собою копані-перекопані вулиці, усіяні купами піску і каменю".

Прочитавши все та подумавши над прочитаним, почав читач переглядати фотографії, вміщені в „Перці" то під назвою „Перчанський телевізор", то „З нашого фотоальбома", подібні технічно до тих, що були показані на совєтській виставці в „Колізеї". В 11-му числі наткнувся на фотографію імпозантного київського ресторану „Динамо", що, згідно з надрукованим поясненням, „вже кілька років ... стоїть у риштованнях" з огляду на припинений ремонт; в 12-му числі зупинився над фотом будинку недокінченого клюбу Завалівського графітокомбінату, збудованого за 1.-300,000 рублів, але незакінченого і залишеного напризволяще. І закінчив своє переглядання на 13-му числі з уміщеним фотом напівзбудованої і напівзруйнованої Перещепинської автобусної станції...

Фота і дописи в „Перці" автентичні, не видумані, і виникає питання: чому не показано їх на совєтській виставці в нюйоркському Колізеї? Та ж вони, а не виставкові пропаґандивні макети, дали б справжню картину совєтської дійсности в Україні, показали б, як насправді живуть там підсовєтські селяни і робітники.

О. Р.

Микола М. Палій

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРІЗВИЩ

Хто не знає отого нашого сатирично-гіркого переказу про Івана Коваля, що, заїхавши до Америки, став Джаном Смитом? Або про його казкового побратима Михайла Шевця, що став Майком Шумейкером? Чи хоч би про того Гриця Макогона, що виріс на Герри Мек О'Гона? Усі ті перекази, забавні для одних і іронічно-трагічні для інших, були темами не одної бесіди в Західній Україні між двома війнами. Одначе, над причиною тих дивних явищ майже ніхто не застановлявся. Наші люди, знайомлячись з тими справами із календарів (УНС, УНП і ін.) та з листів від своїх рідних з Америки, були радше пасивними слухачами, бо воно, видно, так мало бути.

З явищем переінакщування українських прізвищ я запізнався ближче закордоном, хоч у нас, за Польщі, діялося подібне. В Римі відвідав мене мій старий друг Василь Радюк, що об'їздив тоді Европу в „бизнесових справах". В американських бюрах знали його як „Волтер Редіяк" (Walter Radiuk). На моє прохання, чому його так називають, він відповів коротко: „В Америці інакше". І власне це „інакше" стало основним у питанні не лише „як", але й „чому".

Багато років тому з'явився в моїй клясі в Огайо Стейт Юниверситі, де я тоді вчив, хлопчина-студент на прізвище McKuh. Тому, що форма і звук цього слова трохи зрадливі, я зацікавився хлопцем і дізнався від нього, що він не з „айришів", а з „рошен", таки з Макухів, що тоді мешкали над озером Ірі, десь в околицях Клівленду. І хоч я вже був добре обізнаний із зміною прізвищ, розмова з несвідомим Макухом мене не лише заскочила, але й насторожила: чому і як Яцко став „Джеко" (і „Джека"), а Уланець — „Юленек"-ом, „Юлен"-ом чи чимсь подібним?

Досліджуючи питання американізації української мови, д-р Василь Лев, наш меткий знавець славістичних справ, влучно пише у своїй праці („Мова американських українців", Записки НТШ, т. 165, 1956, стор. 22), що на зміну української мови впливають „соціяльні умовини життя (еміґрації), спосіб праці та культурні зацікавлення". Інакше кажучи, панівна культура діє на психологію еміґранта так, що він свідомо чи несвідомо сприймає нові течії і мало-помалу з ними зливається. Це саме можна сказати й про американізацію українських (імен і) прізвищ.

Українські (імена і) прізвища американізуються під впливом різних обставин. Треба признати, що багато перейнакщень відбувається з „фасону": старші „втікають" від себе, а молодші (вже тут роджені) „пристають" до свого оточення. Правда, є й „свої" причини, про які говорити тут не будемо. Враз із цим „добровільним" переінакщенням відбувається ще й американізація недобровільна, „накинена". Значить, зміна прізвища наступає не з волі даної людини, а з зовнішніх, сказати б, натяків, що змагають до спрощення труднощів. Це буває головно тоді, коли людина з довгим і трудним прізвищем пробує в Америці закліматизуватися, але не може із-за свого імени: американцям важко запамятати собі його звучання і вимову, щоб передати без клопотів простим „спелінґом", а носієві того прізвища тяжко „профорсувати" його в буденне життя. З різних зразків вимови носій трудного прізвища запізнається з милішим йому звуком, згодом собі його привласнює і зживається з ним. Так наступає накинена зміна прізвища, яка не гарантує, рівночасно, що буде воно затримане у своїй оригінальній формі. Далеко не так! Це добре знає людина фахова (лікар, адвокат, професор, інженер, священик і ін.). Люди, що з нею зустрічаються, хочуть мати „вільний доступ" до його прізвища і вільно орудувати; коли ж такого вільного доступу нема, американець, силою обставин, такий доступ творить собі сам, як уміє.

Деякі не-англійські прізвища, довгі вони чи короткі, вже самі собою не піддаються, сказати б, легкій транслітерації, і спричинюють (коли трансліторовані неодностайно) чимало замішань і труднощів (поглиблені, до речі, ще й транскрипціями польською, чеською, німецькою і ін., привезеними новою іміґрацією). Візьмімо, для прикладу, прізвище „Левчук". Галичанин його перепише за польською транскрипцією Lewczuk. Беручи під розвагу перший склад цього слова, побачимо, що американець вимовить його не як „Лев", а як „Лю", бо „е" (ам. „і") і „в" (ам. w — „даблю") комбінуються у стандартовий вислів -ew, тобто „ю". Подібний процес перейнакшення відбувається і в другім складі „чук". Американець, зустрінувшись з незнаною йому комбінацією приголосних букв cz (коли це за польською транскрипцією), натрапляє на труднощі і пробує по-своєму якось профор-

(Закінчення на стор. 3-й)

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(2)

I

Була друга година по полудні. Сонце світило ясно й блискітливо по морі. Легкий вітрець ледве надимав вітрила рибальських суден, що плили навмання. Здалека видно було гострі кінці берега, а ген на суходолі — гори, оповиті ріденькою блакитнявою імлою.. Прибережні містечка блищіли, як білі точки, в глибині заток. Панувала тиша, урочиста й безмежна тиша спокійного моря. Рибалки в більшості спали або дрімали в примхливих позах, — одні долілиць на вельсі*), інші — спершись на плечі, ще інші — горічерева. Всі вони держали в правій руці линви рибальського приладдя, які протинали воду позаду судна рівнобіжними рядами. Вони були призвичаєні не випускати їх з рук навіть у найглибшому сні. Плило тридцять-сорок човнів, один коло одного, вишикувані у формі малої ескадри; вони посувалися по гладкій і блискучій поверхні води так поволі, що виглядало немов би стояли на місці. Вітрила час від часу вдарялись об щогли, видаючи глухий гук, що запрошував до сну. Гаряч була задушлива й важка, як рідко коли на морі.

Капітан одного з рибальських суден пустив на хвилину ручку стерна, витягнув хусточку й витер собі піт на чолі. Опісля вхопився за ручку й глянув уважно на обрій, задержуючи погляд на однім судні. Скоро він прибрав безтурботну поставу, споглядаючи прижмуреними очима на сплячих товаришів. Він був молодий, білявий і синьоокий; його обличчя, хоч зачерствіле й засмалене негодою, все таки було приємне; борода густа й пишна; одяг такий, як всіх інших моряків, — штани й куртка з блакитної бавовни та біла шапка.

Один з моряків підніс голову з вельса й, протираючи очі, сказав невиразно й з пересердям:

— Хай чорт мене візьме, якщо не будемо сидіти без діла цілий день.

— Так думаєш? — відповів капітан, роздивляючись знову по обрії. — Не мине й години, як з заходу повіє холодний вітрець; ось там маєш ознаку цього. Томас уже змінив напрям судна, щоб вийти йому назустріч.

— Де ж Томас? — запитав моряк і глянув на море, піднявши руку над очима у формі заслони.

— Його вже не видно.

— Зловив щось?

— Не думаю... але зловить... і ми всі зловимо. Сьогодні не вернемося додому без боніта!*)

— Ну, то ще побачимо, — пробурчав моряк і знову ліг долілиць.

Капітан був знову одинокою людиною на човні, що не спала. Змучений оглядинами познак на зміну погоди, моря й рибальських суден, він спинив свої очі на старім моряку, який хропів собі під лавкою з таким жорстоким виразом обличчя, що викликав страх. Та капітан, замість настрашитись, усміхнувся з насолодою.

— Слухай, Бернардо, — сказав він, торкаючись плеча моряка, з яким тількищо ґоворив, — подивись, яке погане лице Корсаріо, коли він спить.

Моряк підніс вдруге голову і всміхнувся з виразом глузування.

— Почекай лише, Хосе, утнемо йому штуку... Дай сюди той камінь.

Капітан, зрозумівши вмить, взяв велику каменюку, що служила за баляст на кормі, і мовчки подав товаришеві. Той почав дуже поволі й обережно витягати з води рибальське приладдя Корсаріо. Як тільки знайшов гак, міцно прив'язав до нього каменюку й пустив її легенько в воду. А тоді, з найбільшою швидкістю, побіг на вельс і прикинувся, що спить.

— Ой-ой-ой! — закричав перестрашено моряк, почувши, як щось сіпнуло його рибальське приладдя. Він так поспішно встав, що вдарився головою об лавку, але не сказав ні слова.

Всі товариші пробудились і нахилились над лівим бортом судна, де стояв Корсаріо, витягаючи своє приладдя. Бернардо також підніс голову і вигукнув спересердя:

— Корсаріо вже зловив! Нема такої риби в морі, якої б цей вражий син не зловив!

При цьому він моргнув до одного моряка, який штовхнув ліктем іншого, а той ще іншого, так що за хвилину майже всі знали про жарт.

— Велика, Корсаріо? — спитав Бернардо.

— Велика?.. Ходи сюди й потримай; побачиш, як тягне.

Моряк ухопив линву, яку той простягнув йому і, викрививши із здивування лице перед товаришами, вигукнув урочистим голосом:

— Хай Пан-Біг скарає мене, якщо вона не важить тридцять фунтів. Це, мабуть, найкраща риба за ввесь час риболовлі.

Тим часом Корсаріо — зворушений, усміхнений і повний гордости — тягнув енерґійно, але обережно за приладдя, попускаючи його час від часу, щоб здобич не вирвалася. Рибалки нахиляли свої обличчя над водою і з трудом здержували сміх.

— Але що за чародійну силу має в собі цей злодій, що навіть у сні ловить рибу? — вигукував далі Бернардо, щораз кумедніше викривляючи лице.

Корсаріо помітив, що боніто, проти своєї звички, весь час тягнув у напрямі на дно, але не звернув на це уваги аж поки крізь воду виразно не показався камінь.

Тепер сталася катастрофа! Всі моряки вибухнули сміхом, що його досі здержували, присідали і звивались на лавках, не маючи сили вгамуватись.

— Витягай його, Корсаріо, бо він уже близько!

— Це не боніто, але це дуже цінна риба.

— Головно ж з оливою, оцтом і червоною паприкою.

— Заложімось, чи не важить вона тридцять фунтів, як я казав.

Корсаріо — сердитий і насуплений — поклав каменюку на поклад, відв'язав її і знову спустив своє приладдя в воду. Опісля глянув люто на товаришів і прошепотів:

— Поганці, якби з вами таке скоїлось, то не мали б охоти жартувати.

І знову простягнувся, щось бурмочучи. Та реґіт товаришів не вщухав. Тривав ще добру хвилину, то завмираючи, то знов оживаючи після якоїсь дотепної завваги. Проте, вкінці перейшов у веселе базікання, а далі — у дрімоту і сон.

*) Край судна.

*) Рід риби.

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРІЗВИЩ

(Закінчення зі стор. 2)

сувати певний звук, що нагадував би йому написане. При такому форсуванні виходить неясний звук „цз", при чому „ц" стає притупленим і неясним. Коли читати англійське „u" (ю), як приблизне українське „а", ввесь другий склад стає зовсім новим, відмінним і противним українському: „(ц)зак", часто „(с)зак", „зак", а й (рідше) „зек", „зук" і „зюк". Обидва склади, злучені разом, дають нам зовсім нове слово, „Лю(ц)зак", і з наголосом на „ю" для закруглення цього процесу. Подібний процес відбувається з власними йменнями: Мирослав (Myroslaw) стає „Майросло", Петро — „Пітро", Василь — „Весил", Іван — „Айвен" і т. д. Правда, людину з власного оточення можна навчити чужі імена і прізвища вимовляти правильно, але загалом ця штука не завжди вдається. Американці, наприклад, більше обізнані з еспанською мовою, ніж з українською, а проте Кестро (замість Кастро) стає, сказати б, панівною формою вислову. Такі явища неумисного значення треба часто мати на увазі.

Що ж діється з українськими прізвищами „виставленими" для загального вживання? За час довголітньої педагогічної праці в американських високих школах мені вдалося зібрати сотки українських (імен і) прізвищ студентів українського походження, які в англійській вимові вже гублять своє національне обличчя і помалу сходять у спільний обскурантизм, що є початком отого ославленого американського „мелтін па-ту". Ось деякі для прикладу: Дубик (Doubek) — Даубек, Зайчик (Zaiczyk) — Зейзик, Павук (Pouk) — Поук, Петрицький (Petrycki — Петрикі, Уланець (Ulanec) — Юланек, Юленек, Цибуля (Cibula) — Сайбюла, Цісик (Cizik) — Сайзик, Шух (Shouh) — Шу(г), Яцко (Jacko) — Джеко, Джека.

Таких прикладів можна наводити без кінця, і кожний читач може собі сам збільшити цей „репертуар" прикладами зі свого власного середовища.

Усі ці приклади вказують на безконечні повсякденні трудноші для обох сторін. Що вже й казати про звуки на „х", „ж" і „ь", які часто доводять до нещасних вислові, наприклад, Хом'як — „Комяк" або „Гом'як" (але Гліб стає „Глібом"!), Жук — „Зук" і „Зюк", Смільчак — „Смілчак" (подібно як стандартне „більше" — „білше"), одначе Булка — стає „Булька"! Подібні явища існують з прізвищами й інших народностей в Америці, наприклад, російське Яглин — Джеґлин, польське Булацкі — Бюлакі або Бюлекі, італійське Аччі (Nacci) — Нейсі, еспанське Фуентес — Фюнтіс або Фюйнтіс, Кіхоте — Кіоті, і ін.. Процес асиміляції, як бачимо, не перебирає. Питання тепер: як довго.

МУЗИЧАН СТУДІЯ ПРОФ. ВАДИМА КІПИ в НЮ ЙОРКУ

Програма сьомого річного концерту студії проф. Вадима Кіпи, що відбувся 20-го червня в Літ.-Мист. Клюбі, майже цілком складалася з речей клясичного репертуару. Три номери сучасної української музики вдало підібрано до загально витриманого стилю.

Високий рівень виконання окремих студійців в минулих роках був перевершений у цьому році і якісно і кількісно. Складалося враження якоїсь мистецької цілости виконання перших двох відділів програми. Мистецьку вартість концерту особливо підсилила остання, третя частина його, під час виконання якої слухачі, за висловом одного з присутніх могли відчувати себе присутніми на публічному концерті в Карнегі Голл. Таку ілюзію створювали блискучі виступи двох закінчених мистців, довголітніх учеників професора — Ренати Рампфель і Альберта Кіпи.

Зорганізованість цілого ансамблю студійців стає все помітнішою з року в рік, і навіть першорічник Юрко Савицький, що починав своїм виступом концерт, виявив здібність швидко посунутись вперед, включитися до ансамблю і за один рік здобути помітну вправність у володінні нюансами і ритмом в обох виконаних ним речах (Барток, Бах).

М'який тон у „Колисковій" Казелли та жвавий ритм у „Галопі" того ж італійського композитора добре передані були Галиною Корсун. Певний поступ в порівнянні з попереднім роком зробили Радослава Маринович („Сарабанда" Генделя), Тетяна Кейс („Вальс Ребікова") і Христина Юськів („Соната Бетговена фа мажор" та „Марш ґномів" Ґріґа). Може занадто „мужнє" і героїчне трактування „Сонати" Бетговена мі бемоль мажор відчувалося у виконанні її Тимошем Шохом.

Теодор Корецький цілком закінчено подав п'єсу Прокоф'єва — „Місяць блукає понад лугами", а „Весняну пісню" Василя Шутя виконав з піднесенням і ясністю проведення мелодії в усіх голосах.

Бездоганною чистотою позначено виконання двох речей Прокоф'єва („Марш" і „Вальс") здібною ученицею Наталею Борисовською. А вже непересічні здібності виявив Андрій Березовський, що зумів показати широкодіяпазонові нюанси в „Прелюдії" Баха, чіткий ритм вдало написаного на українські теми „Марша" В. Шутя і цілком вправну техніку в Моцартовому „Рондо аля Турка".

На належній висоті стояло виконання Уляни Ямрозик (один з вальсів Шопена та „Метелик" Ґріґа) і Раї Кейс („Гумореска" Чайковського та „Алеґро" Черні). Занадто швидкі темпа взяв Любомир Ворох в „Сонаті" Чимарози.

Переходом до другого старшого відділу був виступ Ірини Кіпи, що залишив по собі враження артистичного самопочуття виконавця і впевнености виконання в обох речах — „Танок дзвіночків" Ребікова і „Вальс" Шопена мі бемоль мажор.

„Польонез ля мажор" Шопена настроєво виконаний Богдаром Ворохом, відкрив другий відділ концерту, де точками були виступи двох обдарованих піяністок Мотрі Островської та Анни Савицької. „Етюд" Черні, оп. 740 та „Соната" Шуберта ля мінор у виконанні першої з них зробили приємне враження чіткістю і музикальністю відтворення, а друга чисто і зі зрозумінням розгорнула перед слухачами кілька частин „Сонати мі мажор" Бетговена. Тамара Янцевич, цьогорічна дебютантка, добре виконала два вальси Брамса, лише в деяких місцях бракувало їй сили удару. Сьомий вальс Шопена і „Прелюд" Шостаковича набули у Звенислави Ворох характеру виразно виконаних з музичного боку речей. Мирон Доморецький виявив вільну техніку, особливо в „Бурре" Баха — Сен-Санса. Добре прозвучав „Вальс" Шопена мі мінор у Наталі Слюзар.

Переходом до третьої, вже цілком артистичної частини, були виступи — Людміли Суходолів та Елисавети Побігушки. Перша з талантом вміло розкривала зміст виконуваних нею речей і особливо захопила слухачів виконанням „Гопака" Мусорського. У другої дійсно співала мелодія в „Прелюдії" Шопена ля бемоль мажор в йогож „Етюд" в до мінор під пальцями піяністки прозвучав віртуозно. Але вже цілком ентузіястично сприйняли присутні Концерт Ґріґа ля мінор, виконаний нею разом з професором на двох фортепіянах зі справжнім надхненням і піднесенням.

Це був винятково вдалий вступ для третього відділу, який пройшов під знаком дійсного концертного виконання високого аристичного рівня. Ларися Галіон виявила це в двох речах — „Ноктюрні" Шопена і „Етуді" Скрябіна, виконаних бездоганно з умілим підкресленням характерних настроєвих особливостей кожного з тих двох, розділених десятиріччями часу, але духово споріднених між собою композиторів.

Студійний концерт закінчився тріюмфальними виступами двох піяністів, сина професора Альберта Кіпи і давньої учениці, тепер дозрілої артистки Ренати Рампфель. Фортепіяновий концерт Римського - Корсакова, просякнутий народними мелодіями, дав широкий матеріял для виявлення прекрасних піяністичних здібностей Альберта Кіпи. „Прелюд" і „Фуга" Баха, написана на чотири голоси, у Ренати Рампфель могли бути зразком виконання поліфонічних речей, а „Симфонічні варіяції" Цезаря Франка піяністка подала в такій легкій, віртуозній трактовці, що викликала довгі оплески. Виконана нею на біс „Героїка" Ліста зазвучала як монументальний, піднесений апотеоз чотиригодинної програми студійного концерту.

Успіхи у публіки, що не тільки заповнила велику залю ЛМКлюбу, а й тіснилась ще й у сусідніх кімнатах і коридорі, спричила участь самого проф. В. Кіпи в останніх точках програми. Китиця квітів була знаком цього признання публіки.

Цей успіх ансамблю студії в цілому підказує думку, що варто було б улаштовувати концерти студії ще й незалежно від річної перевірки її досягнень. Публіка більше знайомилася б з молодими артистичними силами, а для молодих концертантів було б тільки корисним набуванням досвіду публічних виступів.

В. В.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Мазепинська Конференція в Балтиморі, Мд.

Після Мазепинського Ранку, влаштованого для шкільної молоді Балтимору 13-го червня Мазепинська Конференція в Балтиморі була другою імпрезою Ювілейного Комітету Мазепи на Мериленд в Мазепинському році. Вона відбулася 11-го липня в залі ІВКА у вечірніх годинах. Ціллю Мазепинської Конференції було познайомити загал українського громадянства з добою Мазепи, зокрема з постаттю Гетьмана. Для переведення цього завдання ЮКОМА-Мериленд запросила як доповідачів двох українських професорів, а саме д-ра Миколу Андрусяка і д-ра Володимира Січинського, що є детальними знавцями Мазепинської доби.

Мазепинську Конференцію відкрив п. майор Павла Калиновський, голова ЮКОМА — Мериленд, коротким вступним словом, в якому з'ясував ціль Конференції, привітав присутніх і доповідачів та подав коротку наукову біографію останніх. Секретарем Конференції була п. Христя Котик, станична Балтиморської Пластової Станиці.

Першим доповідав проф. д-р Микола Андрусяк. У доповіді, затитулованій „Боротьба за незалежність України в XVII ст. і політика Мазепи", він показав змагання України до політичної незалежности від Богдана Хмельницького аж до останніх зусиль гетьмана Івана Мазепи.

Доповідь проф. д-ра Володимира Січинського п. н. „Життя і діяльність гетьмана Івана Мазепи" чітко зображувала гетьманську постать як політичного і мілітарного провідника, справедливого законодавця, культурного діяча та мецената розвитку мистецьких сил народу як останнього великого вождя української нації з часів козацької держави.

Обидві коповіді подавали масу цікавих деталів, що їх нашому громадянинові в сьогоднішніх обставинах ніде не вичитати. Слухачі нагородили обидвох доповідачів рясними оплесками.

Величньо виглядала постать Гетьмана Івана Мазепи на портреті, який разом з гетьманськими гербами прикрашав сцену Конференції, та був спеціяльно зроблений мистцем Вал. Сім'янцевим для Мазепинських імпрез в Балтиморі.

Доповненням Мазепинської Конференції була зі смаком розгорнута виставка численної Мазепіяни та інших українських книжок, що стали сьогодні вже рідкістю. Організацією та улагодженням виставки займався п. Климентій Баб'як, заступник голови ЮКОМА — Мериленд і голова УКК — Відділ Балтимор, який вложив багато труду, щоб стягнути на цю виставку понад 600 книжкових та журнально - газетних експонатів. Між книжками були теж розміщені плескорізьби - медалі роботи мистця Валентина Сім'янцева, що зображали гетьманів Івана Мазепу і Івана Виговського. Оглядачі виставки з великим признанням висловлювались про неї.

Після Конференції відбулася товариська зустріч членів ЮКОМИ — Мериленд з доповідачами. При склянці чаю та в милій атмосфері проведено вечір, присвячений думкам та рефлексіям, що зв'язані з Мазепинськими імпрезами та Мазепинським Роком. Присутні з зацікавленням вислухали розповіді проф. д-ра Володимира Січинського, що є головою ЮКОМА — Централя, про Мазепинські імпрези, що відбудуться в цій країні в другій половині Мазепинського Року. Крім нього промовляли ще проф. д-р Микола Андрусяк, п. майор Павло Калиновський, д-р Ярослав Шав'як від ЮКОМА — Мериленд, полк. Павло Талан, проф. Михайло Хома, п-ні д-р Калюжна, яка приїхавши з Англії до Ню Йорку на Конгрес СФУЖО, завітала до Балтимор. Товариською зустріччю займалися українські студентки, члени Балтиморської Української Студентської Громади, під проводом студ. Христі Совган.

Мазепинська Конференція була наскрізь удатною імпрезою для популяризації історичної постаті нашого Великого Гетьмана та його ідей серед українського громадянства Балтимору.

В. К.

Наймолодша українська радіова програма в Шикаґо

В нашому „вітряному місті" діє вже майже пів року, (6-го лютого), наймолодша, а проте дуже жива й цікава нова українська радіова програма під назвою „Юкрейньсн Радіо Програм", що її керівником є п. Микола Заяць.

Це є лише півгодинна програма в тижні. Її почути можна кожної п'ятниці від години 8.30 до 9-ої вечером із радіовисильні ВСБЦ, що міститься при вулицях Мадісон і Вестерн на хвилях 1240 кілоциклів.

В програму входять три частини: 1) Коментар на політичні та суспільно - громадські теми; 2) політичні та економічні вісті і 3) реклями та оголошування спонзорів програми. Крім цього передається цінні передачі шкільним дітям та підростаючій молоді на виховні, історичні та релігійні теми. Дітям дається загадки, а тій дитині, яка найскорше напише листа із найліпшою відгадкою, дається як нагороду гарну українську книжку. Цей спосіб нагород виявився дуже влучний та практичний, бо зимою та весною цього року наші діти та підростаючі юнаки і юначки писали листи із відгадками та малювали рисунки та малюнки на дану загадку з темами з історії України, заявляючи, що дитячі передачі є дуже корисні і їх треба продовжувати бо вони виховують нашу молодь в українському національному і релігійному дусі на добрих патріоток і патріотів.

Крім коментара, вістей, дитячої передачі та купецьких оголошень ця радіопрограма є багата в українську народню музику й пісню, яка розвеселяє кожну хату в Шикаґо, пригадуючи нам наші рідні сторони в кожній частині України.

Ця програма різниться від інших радіопрограм в Шикаґо тим, що вона є всенаціональна, понадпартійна, об'єктивна, виховна й будуюча. Вона закликає українське громадянство Шикаґа та околиць підтримувати відомих купців та промисловців, щоб зростала наша економічна сила.

Шкода тільки, що вона приходить в кожну українську хату лише раз в тижні, а не щодня, що було б бажане збоку слухачів, які повинні цю програму підтримувати.

Петро Головатий
(радіослухач)

З наших буднів

ЧОМУ ХЛОПЦІ НЕ СПІВАЮТЬ?

Ясна, зоряна ніч стояла над одним із українських „ресортів", що тепер так рясно розсіялись попід Блакитні гори. Вся молодь виїхала трьома самоходами до найближчого „драйвіну" подивитися на леґендарного Аль Капоне, отже, зрозуміла річ, скрізь було тихо, як у понеділок в барі. Старша ґенерація порозсідалась на лавочках, гуторила тихо, згадувала минуле та обганялась від комарів, що їх адміністрація називала делікатно „такими малими мушками", — либонь для того, щоб згадкою про комарів не псувати собі бизнесу.

Пані добродійка смалила цигарку за цигаркою, тож не мала багато клопоту з „мушками". Зате пан професор, некурящий,- раз-у раз ляпав себе долонею то по лобі, то по шиї і сердито бурчав:

— „Мушка! Файна мушка . . . Якби пса вкусила, то оказився б!

— Який спокій! Яка тиша! — сантиментально зідхнула добродійка. — Та де ж то в нас так було на вакаціях? Чи то в Косові, чи в Черчу, чи в Гребенові на „Стаховій Волі", чи на „Шматярівці", бувало, як прийде такий вечір, як сьогодні, та як зберуться студенти, як затягнуть „Світи місяченьку", то аж луна дзвонить по горах, аж серце радується! А тут все якесь німе, глухе та без язика . . . Де ж тая наша молодь, якою ми так пишаємось?

— До кіна поїхали, — озвався пан професор, і здорово трахнув себе по чолі.

— Та добре, та колись молодь і до кіна ходила, і сітбиванку грала, і танцювала, але ж спів мусів обов'язково бути. Без пісні, прошу пана, не було б вакацій. Боже мій, оце, було, як поставали хлопці і дівчата лицем до місяця, як побрались за руки, то мусіли відспівати весь репертуар, всі народні, стрілецькі і патріотичні пісні, аж закінчили „Гуцулкою Ксенею", і тоді вже розходились, хто з ким і куди серце тягнуло . . .

— Ба! — сказав пан професор, — то було в краю, добродзейко, а тут — Америка. Тут не будете заводити до місяця, до 3-ої години ночі, бо, от, сусіда-фармер зателефонує до стейт - труперів, або винесе стрільбу і стрілятиме! І має на це право, бо ви йому домашній спокій заколочуєте!

— Ех, це не те, прошу пана, — зідхнула добродійка. — Тепер молодь якась інакша, не така, як колись була. Не має того чуття до свого-рідного, яке ми мали.

— Ясно, що інакша! Колись той бідний студент вічно ходив голодний, то з голоду співав. Або сидів у кримінaлі, то співав із туги за волею, Україною і дівчиною. А теперішній студент у кримінaлі не сидить, за Америкою не тужить, України не знає, дівчат йому не бракує, їсти не хоче, — то чого беде видиратися?

Саме в той момент із найближчого горба понеслось дзвінке тенорове сольо „Ой, місяцю, не світи нікому . . ." Це наш мистець, Михайло Мороз, вертався з цілоденної малярської виправи, обвішаний полотнами і касетами, і, як звичайно, сиґналізував свій прихід піснею. За хвильку до нього долучився міцний ще баритон старого Усусуса, д-ра Ст. Ріпецького, і по Блакитних горах покотилося тужливе „Де ти бродиш, моя доле". А ще за часок підтримав їх густим басом брат мистця, теж ста-старий Усусус, диригент і організатор Бережанщини, п. Андрій Мороз.

І вдарили хлопці на три голоси, аж дивом здивувалася зоряна, американська ніч, „По діброві вітер віє..." Старша ґенерація сиділа на лавочках і слухала, як заворожена. Пані добродійка аж сплакнула. А пан професор обмахнувся долонею, та не знати з якою метою: забити „мушку", чи втерти з ока непрошену сльозу . . .

— Чуєте, — скрикнув, — добродзейко! Так стара войнa співає!

Ікер

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Літня конференція на університеті Джона Карроля в Клівленді, Огайо

Від 9 - 11 липня з'їхалося до Клівленду понад 250 професорів, студентів і громадян на наукове симпозіюм. Питання російської імперії і большевицької небезпеки реферували професори Роберт Бирнс, директор російських наук в Індіяна університеті, Іван Фізер — викладач російської мови і літератури в Нотер Дам, Тібор Керекеш — директор Інституву Етнік Стадіс в Джорджтавн університеті, о. Ф. Дворнік — з Гарвардського університету, Белті Ша Гілані з Джон Карроль університету і Роман Смаль-Стоцький — директор Слов'янського Інституту з Маркет університету.

Президент Університету Джон Карроль — о. Гю Е. Донн Ч. Єзуїтів, відкрив нараду і привітав присутніх. Д-р Доналд Гавин в своїм слові підчеркнув вагу питання Східньої Европи. Пізнання і вивчення цього питання є конечне і для професорів і для студентів та громадян. Без засадничого знання цього питання ми не можемо вирішувати проблем, які тепер в нашій країні стають дуже пекучі.

Ініціятором і організатором З'їзду і викладів був д-р Михайло Пап, професор історії і політичних наук на цім університеті. Він підкреслив, що літні, щорічні з'їзди і наради причиняться до поширення і поглиблення знання східнього питання. Нам не вільно легковажити СССР і ідей. Ми так думали по другій світовій війні, але вислід нашого думання і сподівання був нереальний. СССР поширив свою теорію і загорнув під свою владу 900,000,000 населення і тепер не можна вірити большевицьким обіцянкам мирного співжиття. Вони стремлять до загарбання цілого світу. Проф. Пап додав, що і тепер небезпечно вірити, що в СССР нема внутрішніх проблем, і що населення вдоволене з того, що воно підпало під большевицький кнут. ЗДА і західні народи не можуть залишитися без пізнання російської сили і її слабостей. Він надіється, що конференція започаткує розвіяння цього запоморочення і незнання, і будуть продовжуватися подібні конференції. Проф. Пап запевняє, що нинішні прелеґенти — це не знавці, які побували три місяці в Москві і в СССР і бачили тільки те, що большевицькі аґенти їм показували, але це люди, які ціле своє життя присвятили студіям пізнання СССР і її населення.

Проф. Роман Смаль-Стоцький закінчив наради, подякував Університетові, що він запросив гостей - промовців і дав їм спроможність висказати свої думки, і подякував Університетові за гостинність.

Директор департаменту історії і політики д-р Гавин замкнув наради і проголосив, що Адміністрація Джон Карроль Університету уповажнила його скликати подібну конференцію в спідуючім році і повідомити, що Університе дасть стипендії тим, які посвятили б свій труд для вивчення і поширення в пресі, радіо і телевізії заторкнені на цій конференції проблеми. В. Д. П.

Іспит зрілости в Рідній Школі ім. Митрополита Шептицького в Ню Гейвен, Конн.

19-го червня відбувся іспит зрілости в Українській Рідній Школі ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Гейвен, Конн. Це другий з черги випуск учнів цієї школи, які закінчили 10-ту клясу українознавства.

Управителем школи є пан Володимир Фіцалович, а учителем вищих кляс проф. Мирон Заклинський. На переведення іспиту приїхали голова Шкільної Ради при УККА проф. д-р Володимир Калина та інспектор Шкільної Ради проф. д-р Василь Стецюк. Обидвоє абсольвенти Зірка Снігурович і Григор Грабович здали іспит з відзначенням. По іспиті у вечірніх годинах в приміщенні Українського Народного Дому відбулося уряджене Управою Товариства Українська Рідна Школа святочне прийняття для членів іспитової комісії, абсольвентів і запрошених гостей членів Товариства. Залі Народного Дому виповнилися громадянством, яке під проводом голови Контрольної Комісії Товариства УРШ проф. Івана Голембйовського і голови Богдана Снігуровича, щиро вітало гостей зі Шкільної Ради і абсольвентів. Після роздачі дипломів представники Шкільної Ради проф. д-р Володимир Калина і проф. д-р Василь Стецюк у своїх промовах підкреслили високий навчальний рівень школи та ствердили, що наші абсольвенти абсолютно дорівнюють гімназійним матурантам на Рідних Землях. Вони теж закликали громадянство до дальшої тісної співпраці з Управою для розвитку школи як цінної культурної станиці. Голова Товариства просвятив кілька теплих слів жертвенності громадянства, яке від 10 років піддержує нюгейвенську Рідну Школу.

Під кінець вечора абсольвентка Зірка Снігорович виголосила реферат на тему „Невмируща Мазепинська Ідея", а абсольвент Григор Грабович подякував Товариству Рідна Школа за щиру опіку та виховання і забезпечення тутешньої української молоді систематично навчанням українознавства, та ствердив, що по закінченні цієї школи учні йдуть в життя зі знанням і любов'ю до України.

Молитвою закрито свято. Бажаємо абсольвентам багато успіхів в їхніх стідіях та виrости на видатних громадських діячів, яких нам так дуже потрібно. Б. В.

КОРАБЕЛЬ „КВІН ЕЛИЗАБЕТ"

Британський пасажирський люксусовий корабель „Квін Елизабет", що зударився в мряці з американським вантажним кораблем „Амерікен Гантер".

Пентаґон проти озброювання ракетами „Поляріс" наводних кораблів

Вашингтон. — Представник департаменту оборони заявив 30-го липня, що він не погоджується на те, щоб призначити фонди на будову керованих ракет „Поляріс" на середню віддаль до 1,200 миль, та на озброєння ними наводного корабля. Департамент оборони вирішив, щоб цими ракетами покищо озброювали тільки підводні атомові човни, будова яких саме тепер закінчується. Це заряджено тому, що ракети „Поляріс" ще не є добре випробовані і вдосконалені. Департамент оборони не виключає, що в майбутньому ракети „Поляріс" будуть служити як зброя і для наводних кораблів. Фльота хотіла озброїти цими ракетами перший американський наводний кружляк „Лонг Біч", який саме тепер спущено на воду

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ПОШТОВА МАРКА

На новій американській поштовій марці із серії „Чемпіон Свободи" (вартости 4 і 8 центів) вміщений портрет пок. Ернеста Ройтера, посадника Західнього Берліну в рр. 1948-1953. В продажу буде ця марка з дня 29-го вересня ц. р.

• Ізраїльський уряд не погодився на вимогу п'яти політичних партій у парляменті скасувати мілітарну контролю в прикордонних смугах із арабським населенням. Прем'єр Ізраїлю Давид Бен Гуріон, який водночас ... що вдержування цієї контролі зумовлене оглядами державної безпеки і тому вирішення в цій справі треба відкласти на пізніше.